

Economische Bouwstenen van Het Hogeland

Ruimte voor Ondernemen

Notitie voor bedrijven, bestuur en medewerkers
Projectgroep Economie & Arbeidsmarkt BMW-herindeling

Inhoud Economische Bouwstenen van Het Hogeland

Voor wie?

De bouwstenen zijn te gebruiken door de nieuwe bestuurders van de gemeente Het Hogeland, ondernemers, ondernemersverenigingen en andere geïnteresseerden zoals overheden en adviseurs. De bouwstenen geven inzicht in de staat van de economie en arbeidsmarkt op het Hogeland, maar ook in de trends en ontwikkelingen. Het is aan de nieuwe bestuurders om de aangereikte bouwstenen en hun ambities om te zetten naar een economische visie voor Het Hogeland; in coöperatie met onze bedrijven, adviseurs en andere betrokkenen.

Waarom?

Een gemeente is geen marktpartij. Toch is inzet op economie en arbeidsmarkt belangrijk. Een goed functionerende economie en een arbeidsmarkt waar vraag en aanbod op elkaar aansluiten, staan garant voor werkgelegenheid en een mogelijkheid om een zelfstandig inkomen te verdienen. Werk staat ook voor ontwikkelingsmogelijkheden en een vergroting van het sociaal netwerk; voor welzijn voor inwoners, bezoekers en bedrijven.

Rollen?

Een gemeente realiseert economische doelen samen met anderen. Binnen de samenwerking zijn meerdere rollen voor een gemeente te onderscheiden:

- Regisseren: de gemeente brengt partijen bij elkaar en organiseert (vaak in combinatie met initiëren of faciliteren).
- Initiëren: de gemeente start zelf en zoekt samenwerking met anderen.
- Faciliteren: de gemeente ondersteunt en stimuleert, onder meer met subsidies.
- Sturen: de gemeente stuurt op randvoorwaarden zoals ruimtelijke ordening, structuurvisies.

Hoe staat Het Hogeland ervoor? De cijfers!

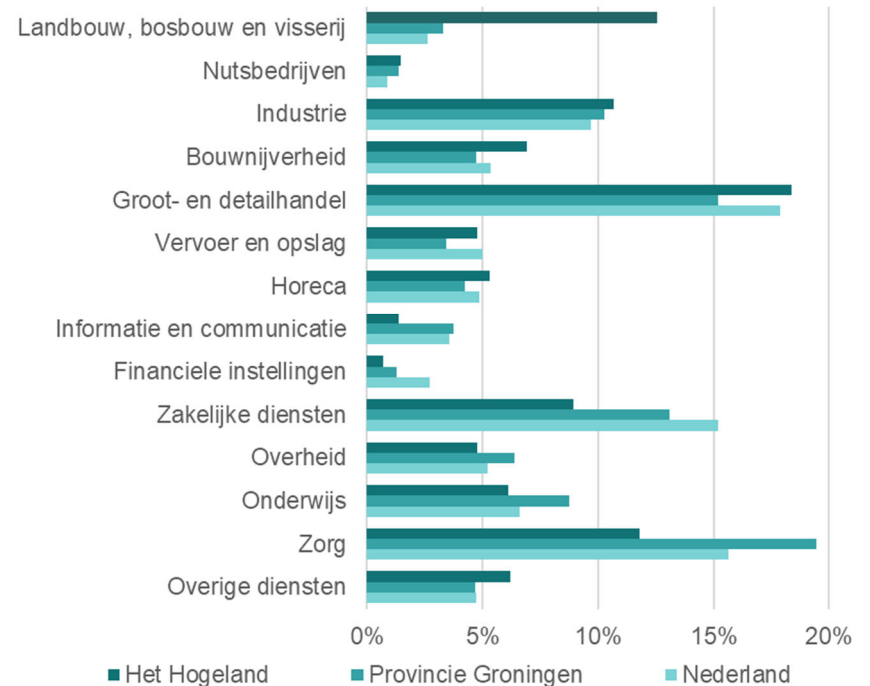
Inwoners en beroepsbevolking

In de toekomstige gemeente Het Hogeland woonden op 1 januari 2017 49.700 inwoners. Dat is 9% van de totale bevolking in de provincie Groningen en 0,3% van Nederland. Het Hogeland kende in 2017 een beroepsbevolking van ongeveer 25.000 personen (50% van de bevolking).

Werkgelegenheid

De werkloosheidspercentages van 2017 van de 4 gemeenten zijn: Bedum 4,4%; Eemsmond 4,8%; de Marne 4,8% en Winsum 4,3%; deze liggen onder het landelijke (4,9%) en provinciale gemiddelde (6,2%). In Het Hogeland zijn relatief veel jonge niet-werkende werkzoekenden: 10% is jonger dan 27 jaar, tegen 7% in de provincie en 5% landelijk. In 2017 is het aantal niet-werkende werkzoekenden met ongeveer 20% gedaald. Deze daling blijft achter bij de provinciale en landelijke cijfers, respectievelijk -26% en -30%.

Werkgelegenheid per sector

Bedrijven en banen

In de gemeente Het Hogeland staan ongeveer 4.000 bedrijven ingeschreven, 9% van het totaal aantal vestigingen en instellingen in de provincie Groningen. Deze 4.000 bedrijven in Het Hogeland zijn samen goed voor 15.500 banen, 5,7% van het totaal aantal banen in Groningen.

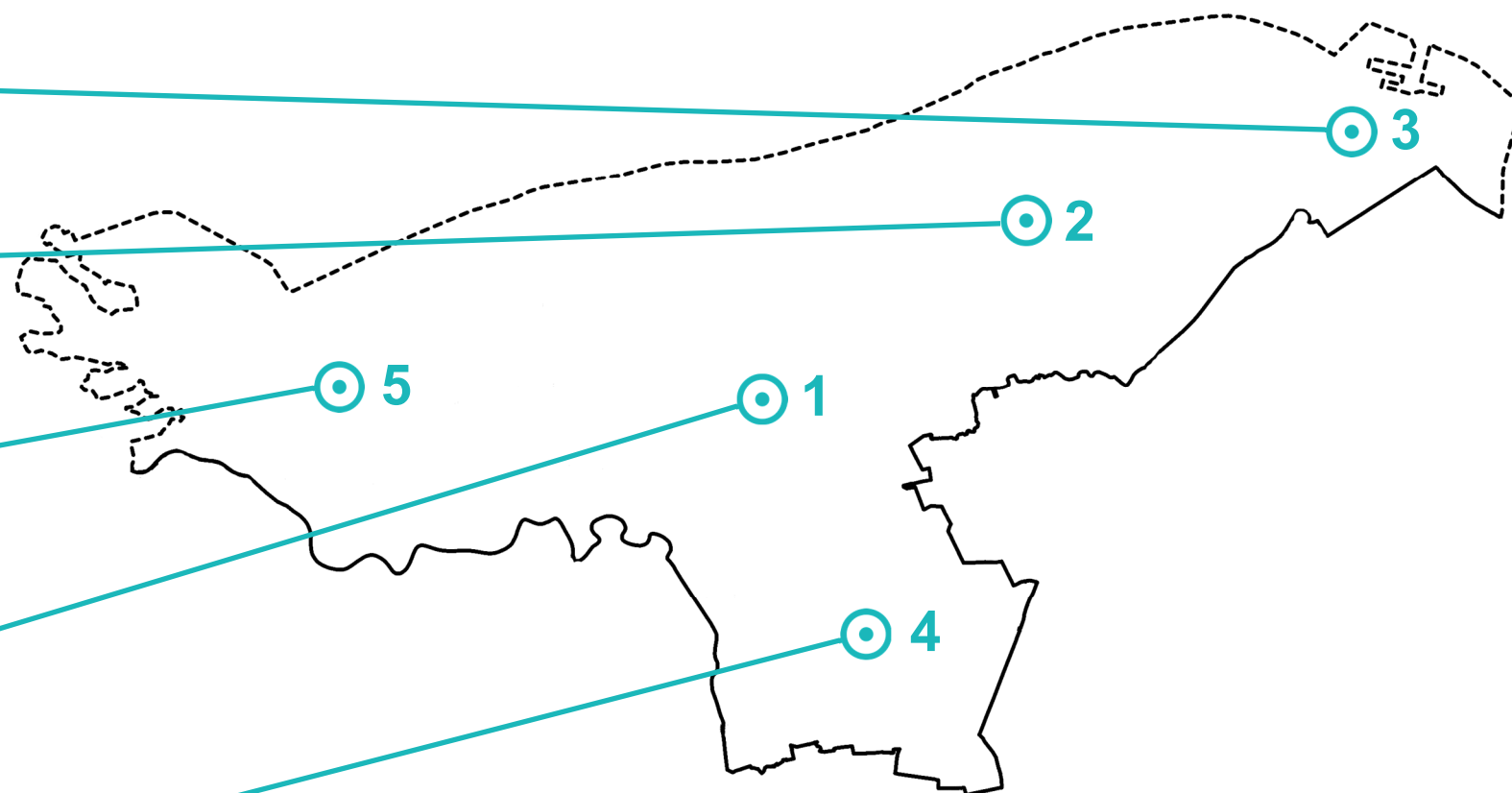
De economische kansen voor Het Hogeland

Kansen voor Het Hogeland

1. Havens en Industrie - Eemshaven: de energypoort van Nederland, vergroening van de energievoorziening en verdere groei datacenters, belangrijke functie voor offshore windparken en productie van groene waterstof.
2. Havens, Visserij en Toerisme - Lauwersoog en Zoutkamp: belangrijke entree naar de Waddenzee als Unesco wereld erfgoed en de garnalenhaven van Noordwest-Europa (verwerking en transport). De treinverbinding naar de Eemshaven en de veerboten naar Borkum en Schiermonnikoog vergroten het (toeristische) bereik.
3. Landbouw: toonaangevende landbouw door pootaardappelen, zeer productieve landbouwgronden. Innovatie zuivelsector.
4. Recreatie en Toerisme: borgen als Verhildersum en de Menkemaborg zijn echte trekpleisters vanuit cultuurtoerisme. Andere trekpleisters zijn de Waddenzee en het wierden- en marenlandschap.
5. Cross sectorale kansen: biobased economy vraagt om verbindingen tussen landbouw, industrie en energie.

De economische uitdagingen van Het Hogeland

Uitdagingen van Het Hogeland

1. Omvangrijke versterking- en herstelopgave vanuit aardbevingen.
2. Behoud van leefbaarheid staat onder druk door afname bevolking en voorzieningen. Dit raakt met name de lokale economie.
3. De afname van de (beroeps-) bevolking geeft druk op vraag en aanbod van personeel.
4. De vraag naar arbeid verandert, mede door technische ontwikkelingen (automatisering en digitalisering).
5. Bereikbaarheid: aandacht voor het wegennet en goed openbaar vervoer is noodzakelijk; snel internet is een grote behoefte en is in aanleg.

Waar werken we al samen aan economie & arbeidsmarkt?

Samenwerken ten behoeve van de Arbeidsmarkt

- De BMW-gemeenten werken al nauw samen aan arbeidsmarktbeleid.
- Het Werkplein geeft uitvoering aan de Participatiewet.
- Samen met andere gemeenten, het UWV en het bedrijfsleven geven wij uitvoering aan het 1.000 banenplan om lokale werkgevers en werkzoekenden te laten profiteren van werk in de regio. Deze samenwerking is in 2018 gestart en heeft als doel om in 4 jaren 1.000 banen te realiseren.

Samenwerking ten behoeve van de economie

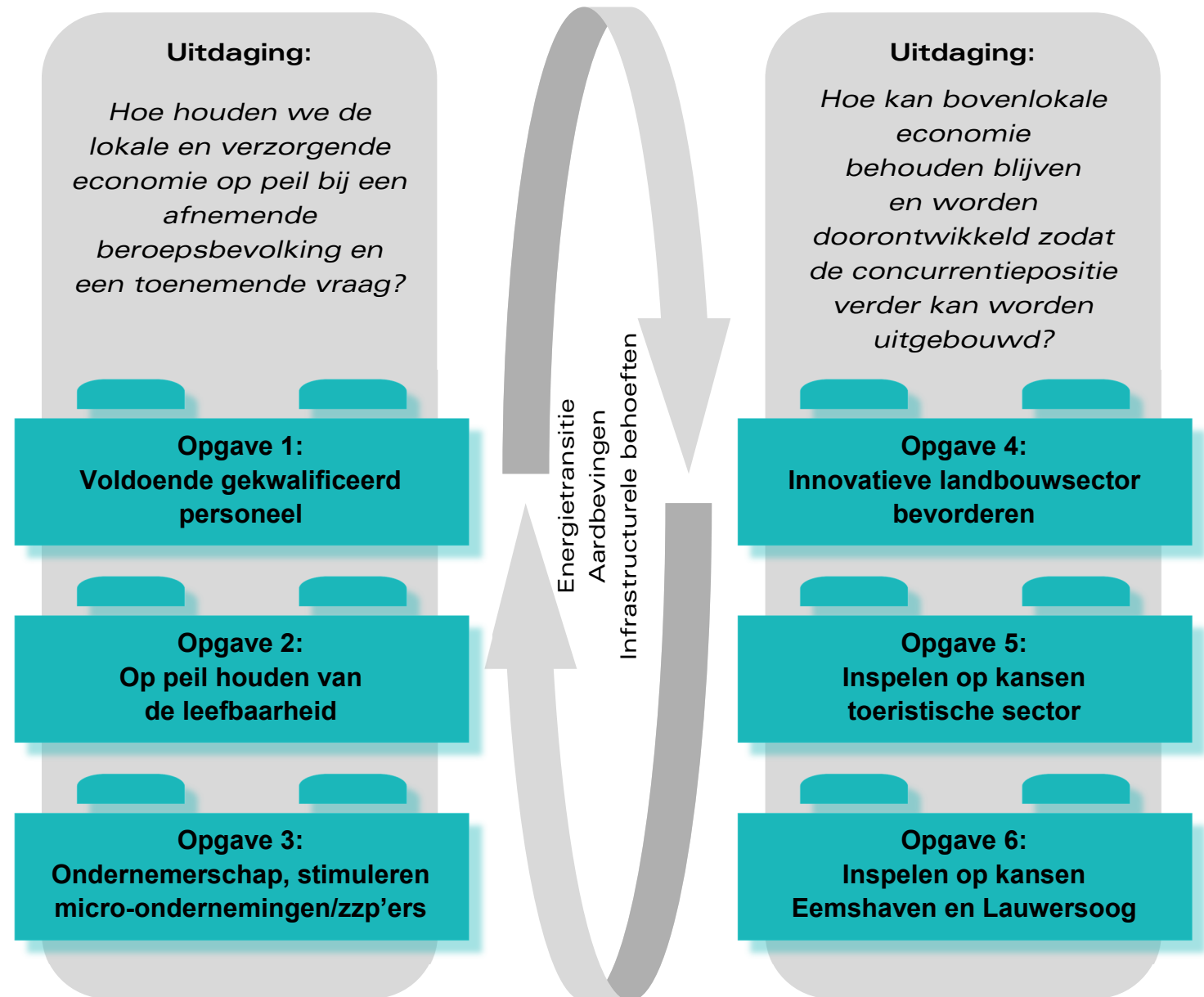
- De BMW-gemeenten maken voor ondernemersondersteuning gebruik van de diensten van het Ondernemershuis Noord Groningen.
- Binnen het samenwerkingsverband Regio Groningen-Assen wordt invulling gegeven aan gezamenlijk beleid voor bereikbaarheid, bedrijventerreinen en grondprijsystematiek. De gemeenten Bedum en Winsum nemen al deel aan deze samenwerking.
- Voor havenontwikkeling werken de gemeenten Eemshaven en de Marne samen met respectievelijk de havenbeheerders van de Eemshaven en de haven van Lauwersoog.
- Voor de gezamenlijke promotie van de economische kansen van Het Hogeland presenteren de BMW-gemeenten zich in 2018 op de Noordelijke Promotiedagen.
- Voor de acquisitie van bedrijven werkt een aantal gemeenten binnen BMW samen met de Economic Board Groningen, Groningen Seaports, NOM en Bureau Eemshaven\EZ.
- De BMW-gemeenten spreken samen met de provincie het detailhandelsbeleid af op basis van het provinciale koopstromenonderzoek.

Waddenkustontwikkeling

De Groningse Waddenkustgemeenten zetten zich in voor de duurzame economische ontwikkeling van de Waddenkust door projecten te ondersteunen op het gebied van recreatie & toerisme, cultuur, erfgoed en vernieuwing van de maakeconomie (design en ambachten).

De Economische Bouwstenen

Bouwstenen voor economische ontwikkeling

Bouwsteen Arbeidsmarkt

Inzetten op voldoende gekwalificeerd personeel in een veranderende arbeidsmarkt.

Continueer de deelname aan het 1.000 banenplan.

Blijf inzetten op het scholen en opleiden van inwoners van Het Hogeland.

Zorg voor een zichtbaar coördinatiepunt waar vraag en aanbod in de arbeidsmarkt samenkomen.

Bouwsteen Leefbaarheid & Voorzieningen

Inzetten op een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat.

Profileer Het Hogeland als aantrekkelijk woonklimaat / goed alternatief (rust en ruimte) voor de stad.

Zet in op behoud van het (zorg-) voorzieningenniveau van Het Hogeland.

Zorg voor voldoende en een gevarieerd aanbod van culturele voorzieningen en evenementen.

Blijf inzetten op een groeiend en integraal aanbod van recreatieve en toeristische voorzieningen.

Zet in op bereikbaarheid en de aanwezigheid van voorzieningen voor een goed woon- en vestigingsklimaat.

Bouwstenen voor economische ontwikkeling

Bouwsteen Infrastructuur en Bereikbaarheid

Inzetten op het bereikbaar houden van Het Hogeland.

Neem deel aan en ondersteun de lobby voor de N33 en N46 (doorstroming, veiligheid en capaciteit).

Zet in op bereikbaarheid in Het Hogeland voor wegtransport inclusief agrologistiek.

Zet in op de verdere ontwikkeling van digitale dienstverlening zoals zorg en ict diensten.

Zet in op de bereikbaarheid van dorpen en van bedrijventerreinen met openbaar vervoer.

Bouwsteen Havens, Bedrijventerreinen, Retail- en winkelgebieden

Inzetten op beschikbaarheid van ruimte voor bedrijvigheid.

Zet in op de ontwikkeling van beschikbare bedrijfskavels en infrastructuur in beide havens. Heb daarbij oog voor belangen van leefomgeving, natuur en klimaat.

Het beschikbare areaal aan bedrijventerreinen in Het Hogeland is beperkt. Zet in op het in kaart brengen van de vraag naar bedrijventerreinen en ontwikkel een bedrijventerreinvisie voor Het Hogeland.

Het retailaanbod is aanwezig in de grotere centrumdorpen. Ontwikkel retail- en winkelbeleid en werk samen met de provincie. Zet voor de kleinere dorpen in op het ondersteunen van ondernemers.

Bouwstenen voor economische ontwikkeling

Bouwsteen Ondernemersondersteuning en -Stimulering

Inzetten op ondernemerschap door dit te ondersteunen en te stimuleren.

Vergemakkelijk de toegang naar kennis, advies en financiering. Zet in op het aansluiten bij bedrijven en bedrijven-netwerken door bedrijfscontact-functionarissen en beleidsadviseurs.

Landbouw is een sterke sector. Zet in op innovatie in deze sector door de verbinding te leggen met andere sectoren (industrie, energie, Chemports).

Acquireer samen met partners in de regio nieuwe bedrijven vanuit kansen en mogelijkheden. Verbeter de aantrekkingskracht van het gebied voor recreatie en toerisme. Vermarkt samen Het Hogeland.

Bouwsteen Organiseren, verbinden en samenwerken

Inzetten op samenwerking om meer te bereiken.

Ondersteun en faciliteer waar nodig het gezamenlijk Ondernemersplatform Het Hogeland.

Ondersteun en faciliteer de promotie van de economische kansen van Het Hogeland, samen met de ondernemers en ondernemersverenigingen.

Ondersteun samenwerking om te komen tot nieuwe initiatieven en vernieuwing.

Werk samen met omliggende gemeenten en in de Regio Groningen-Assen ten behoeve van onder meer de Bereikbaarheid.

Economische Bouwstenen van Het Hogeland

Ruimte voor Ondernemen

Opgesteld door de Projectgroep Economie & Arbeidsmarkt voor de BMW-herindeling.
Oktober 2018 - versie: eindconcept